

**INFORME DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA 2010
OCCITÀ ARANÈS**

Generalitat de Catalunya

I. MARC LEGAL	3
1. Marc legal vigent.....	3
1.1. L'Estatut d'autonomia de Catalunya	3
1.1.1. Marc constitucional i estatutari del règim d'oficialitat lingüística i les competències en aquesta matèria	3
1.1.2. Els drets i deures lingüístics de la ciutadania	3
1.2. La Llei del règim especial de la Vall d'Aran	4
1.3. La Llei de l'occità, aranès a l'Aran	4
1.3.1. Principis generals i ús institucional.....	4
1.3.2. Onomàstica, antroponímia i ensenyament.....	5
1.3.3. Mitjans de comunicació, foment i difusió.....	5
1.4. La Llei de política lingüística	5
1.4.1. Administracions públiques i ens vinculats	5
1.4.2. Derogació parcial.....	5
1.5. La Llei d'educació	6
1.6. La Llei del codi de consum	6
1.7. Llei de cinema	6
II. ORGANITZACIÓ DE GOVERN EN MATÈRIA DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA	8
1. Els òrgans del Govern de la Generalitat de Catalunya.....	8
1.1. Direcció General de Política Lingüística	8
1.2. Programa per a la creació de l'Oficina Occitan en Catalonha.....	8
2. Els òrgans de l'Aran amb competències lingüístiques	8
2.1. Conselh Generau d'Aran	8
2.2. Institut d'Estudis Aranesi.....	9
2.3. Conselh Assessor dera lengua	9
III. PRESSUPOST	11
1. La despesa de la Generalitat de Catalunya destinada al foment de l'occità aranès ..	11
1.1. Direcció General de Política Lingüística	11
1.2. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació	11
2. Les subvencions i els ajuts per al foment del coneixement i l'ús de l'occità aranès	11
2.1. Subvencions per a iniciatives adreçades a promoure el coneixement i l'ús de l'occità a Catalunya	11
2.2. Subvencions del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.....	13
2.3. Altres subvencions	16

IV. EL FOMENT I LA DIFUSIÓ DE L'ARANÈS	17
1. Direcció General de Política Lingüística	17
2. Consell General d'Aran	19
3. Foment del cinema en occità.....	21
V. EINES I RECURSOS PER A LA COMUNICACIÓ.....	23
1. Eines i tecnologies de la llengua	23
1.1. Traductor automàtic: català-occità (aranès)-català i castellà-occità (aranès)-castellà.	23
VI. NOVES DADES SOBRE L'ÚS I EL CONEIXEMENT DE L'OCCITÀ ARANÈS	24
1.1 Llengua inicial, d'identificació i habitual a la Vall d'Aran.....	24
1.2 Usos lingüístics i àmbits d'ús a la Vall d'Aran. Usos lingüístics amb membres de la família.....	25
1.3. Coneixement de l'occità aranès a la Vall d'Aran. Oficialitat.	26

I. MARC LEGAL

1. Marc legal vigent

1.1. L'Estatut d'autonomia de Catalunya

1.1.1. Marc constitucional i estatutari del règim d'oficialitat lingüística i les competències en aquesta matèria

L'Estatut d'autonomia de Catalunya (EAC) millora l'estatus jurídic de l'occità aranès, incorpora aspectes anteriorment recollits en la Llei 16/1990, de 13 de juliol, sobre el règim especial de la Vall d'Aran, i defineix la distribució de competències en relació amb l'occità. Cal destacar, pel que fa a la regulació anterior a l'EAC, que l'article 7 de la Llei de política lingüística establia els preceptes d'aquest text legal com a supletoris de la Llei 16/1990, amb la precisió que els preceptes esmentats mai no podien ser interpretats en perjudici de l'ús de l'aranès.

Com a aspectes generals, l'article 6.5 de l'EAC precisa la identitat lingüística de l'aranès com a varietat de la llengua occitana. Tot seguit, l'article 6.5 declara l'oficialitat de l'occità aranès i el seu caràcter de llengua pròpia de l'Aran:

“La llengua occitana, denominada aranès a l'Aran, és la llengua pròpia d'aquest territori i és oficial a Catalunya, d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i les lleis de normalització lingüística.”

De l'anterior oficialització de base legal i circumscripció territorialment a l'Aran, en la Llei 16/1990, es passa amb l'EAC a una oficialitat amb base estatutària en el conjunt del territori català, amb les modulacions previstes per l'EAC. L'occità es declara també llengua pròpia de l'Aran. L'estatus atorgat a la llengua s'insereix en un reconeixement estatutari ampli de la realitat aranesa. L'article 11 de l'EAC reconeix “una realitat occitana dotada d'identitat cultural, històrica, geogràfica i lingüística” i configura l'Aran com un ens territorial amb personalitat pròpia, protegit per mitjà d'un règim especial i dotat d'una organització institucional pròpia (article 94 de l'EAC, que esmenta el Conselh Generau, que és format pel Síndic, el Plen des Conselhers e Conselhères Generaus i la Comission d'Auditors de Compdes).

Igualment, la declaració estatutària de l'occità aranès com a llengua pròpia de l'Aran, tot i que no és precisada quant als seus efectes jurídics, ratifica l'especial compromís dels poders públics amb relació a aquesta llengua, com es desprèn de l'article 50.1 de l'EAC:

“Els poders públics han de protegir el català en tots els àmbits i sectors i n'han de fomentar l'ús, la difusió i el coneixement. Aquests principis també s'han d'aplicar respecte a l'aranès.”

L'article 143.2 de l'EAC fixa la competència de la Generalitat i del Consell General d'Aran en relació amb l'occità, amb els termes següents:

“Correspon a la Generalitat i també al Conselh Generau d'Aran la competència sobre la normalització lingüística de l'occità, denominat aranès a l'Aran.”

Del precepte es desprèn una compartició entre la Generalitat i el Conselh Generau de la tasca relativa a la normalització lingüística de l'occità, sense que es reconegui, com succeeix respecte del català, una competència específica a l'Estat.

1.1.2. Els drets i deures lingüístics de la ciutadania

Un darrer aspecte remarcable són els drets lingüístics reconeguts en relació amb l'occità per l'article 36 de l'EAC, que estableix:

“1. A l'Aran totes les persones tenen el dret de conèixer i utilitzar l'aranès i d'ésser ateses oralment i per escrit en aranès en llurs relacions amb les administracions públiques i amb les entitats públiques i privades que en depenen.

”2. Els ciutadans de l'Aran tenen el dret d'utilitzar l'aranès en llurs relacions amb la Generalitat.

”3. S’han de determinar per llei els altres drets i deures lingüístics amb relació a l’aranès.”

La declaració d’oficialitat lingüística té una modulació territorial de l’oficialitat de l’aranès, atès que gradua el contingut dels drets lingüístics estatutaris i remet al desplegament legal per a l’establiment d’altres drets en relació amb l’occità:

a) Drets a l’Aran: dret de conèixer, d’utilitzar i de ser atès oralment i per escrit amb totes les administracions i ens que en depenguin.

b) Drets fora de l’Aran: davant la Generalitat el caràcter de dret subjectiu obliga a rebre i tramitar els escrits i les peticions orals formulades i fer les adaptacions organitzatives necessàries. En aquest cas el dret es refereix als “ciutadans d’Aran”. Pel que fa al desplegament previst en l’apartat 3 de l’article 36, cal dir que ja s’ha dut a terme, amb l’aprovació de la Llei 35/2010, de l’1 d’octubre, de l’occità, aranès a l’Aran .

1.2. La Llei del règim especial de la Vall d’Aran

La Llei 16/1990, de 13 de juliol (DOGC 1326, de 3 d’agost), sobre règim especial de la Vall d’Aran, va fer, en els articles 2, 20.2 i en la disposició final segona, la primera regulació general de l’occità aranès amb posterioritat a l’Estatut d’autonomia de 1979. Efectivament, la Llei 16/1990 va declarar l’aranès llengua pròpia d’Aran i va establir que hi és oficial, juntament amb el català i el castellà.

Amb l’entrada en vigor de la Llei 35/2010, d’1 d’octubre, de l’occità, aranès a l’Aran, es deroga l’article 2 de la Llei damunt esmentada i se’n manté vigent el 20.2, relatiu a l’atorgament al Conselh Generau de competència plena en tot allò que fa referència al foment i l’ensenyament de l’aranès i de la seva cultura.

1.3. La Llei de l’occità, aranès a l’Aran

La Llei 35/2010, d’1 d’octubre, de l’occità, aranès a la Vall d’Aran, ordena l’ús de la llengua occitana en els diversos àmbits de l’administració, orienta la seva correcció lingüística, en promou l’ús en els mitjans de comunicació, impulsa les relacions amb els diversos territoris de la llengua occitana, desenvolupa la qualitat d’ésser la llengua pròpia de la Val d’Aran, emmarca l’ensenyament de la llengua en l’ensenyament reglat, regula l’autoritat per expedir certificacions, ordena la seva qualitat de llengua oficial a Catalunya, en promou l’ús en les activitats culturals, la presència en les biblioteques i centres culturals, i l’impulsa en les activitats socioeconòmiques.

1.3.1. Principis generals i ús institucional

La declaració de l’occità aranès com a llengua pròpia de l’Aran comporta que sigui la llengua d’ús preferent de totes les institucions del territori i la llengua emprada normalment per les administracions catalanes en les seves relacions amb l’Aran. D’altra banda, com a llengua oficial a Catalunya, es pot utilitzar en les relacions amb les institucions de la Generalitat arreu de Catalunya.

La unitat de la llengua occitana i la col·laboració amb els altres territoris on es parla són tingudes també en compte. Pel que fa a l’aranès en sentit estricte, es preveu el reconeixement de l’Institut d’Estudis Aranesos com a acadèmia amb autoritat lingüística reconeguda.

El text legal conté també previsions sobre l’acreditació del coneixement de l’occità aranès com a requisit en els processos de selecció de funcionaris per a les places radicades a l’Aran, en general, i també la possibilitat que es valori com a mèrit per a determinats llocs de treball de fora de la Vall. Altres articles fan referència a les publicacions oficials, a l’Administració de justícia i als registres públics.

1.3.2. Onomàstica, antroponímia i ensenyament

En aquest apartat, es confirma la legislació ja existent sobre toponímia, en el sentit que els topònims de l'Aran tenen com a única forma oficial l'aranesa. Així mateix, el text legal referma que els ciutadans tenen dret a utilitzar la forma normativament correcta en aranès de llurs noms i cognoms, per simple manifestació al Registre Civil.

En l'àmbit de l'ensenyament, s'estableix que l'occità aranès és la llengua vehicular i d'aprenentatge habitual als centres educatius de l'Aran. En conseqüència, els mestres, per accedir a llocs de treball públic de l'Aran, han d'acreditar la competència oral i escrita en occità aranès. D'altra banda, el Conselh Generau d'Aran és reconegut com l'organisme competent quant a la certificació dels coneixements d'aranès en l'ensenyament no reglat i, també, és competent per determinar les equivalències dels certificats esmentats.

1.3.3. Mitjans de comunicació, foment i difusió.

La Generalitat i el Conselh Generau d'Aran han de promoure i fomentar la presència de l'occità aranès tant en els mitjans audiovisuals com en la premsa i les publicacions periòdiques. Específicament, han de garantir una oferta audiovisual pròpia a l'Aran.

Així mateix, la Generalitat i el Conselh Generau d'Aran també han de protegir la llengua pròpia de l'Aran en tots els àmbits i sectors i n'han de fomentar l'ús, la difusió i el coneixement. En aquest sentit, la presència de l'occità aranès s'ha de fomentar tant en els equipaments culturals com en tots els sectors i activitats de la vida econòmica i social a l'Aran. Complementàriament, la Llei preveu també mesures adreçades a la projecció exterior de la llengua occitana.

1.4. La Llei de política lingüística

1.4.1. Administracions públiques i ens vinculats

El Decret 161/2002, d'11 de juny, sobre l'acreditació del coneixement del català i l'aranès en els processos de selecció de personal i de provisió de llocs de treball de les administracions públiques de Catalunya, determina el nivell de coneixement de la llengua occitana d'Aran exigible per a cada tipus de plaça d'acord amb els grups de titulació que estableixen la legislació sobre funció pública i la normativa laboral aplicable, i en sistematitza l'acreditació.

Pel que fa a l'Administració local, l'any 2003 es va aprovar el Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril. Es tracta d'una refosa de la Llei municipal i de règim local de Catalunya que incorpora les disposicions de la Llei 1/1998. D'aquesta manera, l'articulat de la Llei catalana de règim local ja incorpora l'obligació de les corporacions locals d'exigir en el procés de selecció del seu personal l'acreditació del coneixement del català i, en els ens locals de la Vall d'Aran, també de l'aranès, tant en l'expressió oral com en l'escrita, en el grau adequat a les funcions pròpies de les places de què es tracti (art. 287.2).

En l'àmbit de la toponímia, el 1983, amb la Llei de normalització lingüística a Catalunya, va quedar establert que la forma oficial dels topònims és la catalana, tret de la Vall d'Aran, en què ho és l'aranesa. Aquest principi es manté amb l'actual regulació legal que en fa l'article 18 de la Llei de política lingüística. D'altra banda, les prescripcions relatives als noms i cognoms figuren en l'article 18 de la Llei, que en l'apartat 3 disposa que són aplicables als noms i als cognoms aranesos respecte a la normativa lingüística aranesa.

1.4.2. Derogació parcial

La Llei 35/2010, de l'occità, aranès a l'Aran, deroga l'article 7 de la Llei de política lingüística. Per tant, ja no es pot considerar que l'occità aranès es regeix supletòriament pels preceptes d'aquesta Llei.

1.5. La Llei d'educació

La Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, preveu el següent respecte de l'aranès:

Article 17

Règim lingüístic als centres educatius de l'Aran

1. L'occità, denominat aranès a l'Aran, és la llengua pròpia d'aquest territori, d'acord amb l'article 6.5 de l'Estatut, i com a tal és la llengua vehicular i d'aprenentatge habitual als centres educatius de l'Aran.
2. Totes les referències que fa aquest títol al català com a llengua pròpia de l'ensenyament a Catalunya, s'estenen a l'occità per als centres educatius de l'Aran.
3. Els projectes lingüístics dels centres educatius de l'Aran han de garantir, així mateix, una presència adequada del català i que els alumnes adquireixin el ple domini del català i del castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori.
4. Les referències a la competència lingüística del professorat i altre personal dels centres educatius de l'Aran s'estenen a l'occità.
5. Les disposicions d'aquest títol relatives a programes d'immersió lingüística, a l'atenció lingüística individualitzada i a la llengua de l'Administració educativa s'han d'adaptar a l'Aran a la condició de llengua pròpia de l'Aran i oficial a Catalunya que l'Estatut atribueix a l'occità.

Article 57

Educació bàsica

4. Sens perjudici del que estableixen els articles 11 i 17, l'ensenyament del català, de l'occità, del castellà i de les llengües estrangeres ha de rebre una atenció especial durant l'educació bàsica. En acabar aquesta etapa, els alumnes han d'haver assolit una sòlida competència comunicativa, de manera que puguin emprar normalment i amb correcció les llengües oficials i puguin comprendre i emetre missatges orals i escrits en les llengües estrangeres que el centre hagi determinat en el projecte educatiu.

1.6. La Llei del codi de consum

La Llei 22/2010, de 20 de juliol, del codi de consum de Catalunya, conté aquesta previsió específica pel que fa a l'aranès:

Article 128-1

Drets lingüístics de les persones consumidores

3. La Generalitat ha de vetllar pel foment en les relacions de consum de l'ús de la llengua occitana, denominada aranès a l'Aran, dins de l'àmbit territorial de l'Aran, on és llengua pròpia."

1.7. Llei de cinema

La Llei 20/2010, de 7 de juliol, del cinema, inclou la regulació següent quant a l'aranès:

Article 33. Criteris per a l'atorgament de subvencions

1. Les subvencions amb càrrec al Fons per al foment de la producció d'obres cinematogràfiques i audiovisuals s'han d'atorgar a empreses productores independents, d'acord amb les bases reguladores corresponents, que han de valorar positivament els factors següents:

d) La versió original catalana o occitana en la seva variant aranesa.

Article 36. Criteris per a l'atorgament d'ajuts

Els ajuts amb càrrec al Fons per al foment de la distribució independent que s'atorguin d'acord amb les bases reguladores corresponents han de tenir en compte, preferentment, els criteris següents:

c) La presència de la versió original catalana o occitana en la seva variant aranesa.

Article 45. Difusió de la cultura cinematogràfica al sistema educatiu

2. L'Institut Català de les Indústries Culturals i el departament competent en matèria d'educació, en exercici de llurs competències, han de subscriure un acord amb les empreses exhibidores i les empreses distribuïdores, amb la participació de la resta de sectors industrials implicats i de les organitzacions i entitats representatives del sector, per establir el disseny de programes específics d'educació en la cultura cinematogràfica i audiovisual, amb els objectius següents:

e) Promoure el coneixement del cinema en versió original catalana o occitana en la seva variant aranesa.

II. ORGANITZACIÓ DE GOVERN EN MATÈRIA DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA

1. Els òrgans del Govern de la Generalitat de Catalunya

A continuació es descriuen els diferents organismes públics de Catalunya que participen en la política lingüística del Govern, i al llarg d'aquest Informe es recullen les actuacions més destacades que han dut a terme durant l'any 2010.

1.1. Direcció General de Política Lingüística

La Secretaria de Política Lingüística, va ser creada l'any 2004 i va assumir l'estructura i les funcions de l'anterior Direcció General de Política Lingüística. Actualment, aquesta ha estat restablerta i té les funcions i l'estructura que determina el Decret 304/2011, de 29 de març, de reestructuració del Departament de Cultura.

Al juliol de 2007 el Govern va aprovar el Programa per a la creació de l'Oficina Occitan en Catalonha, adscrit a la Secretaria de Política Lingüística.

1.2. Programa per a la creació de l'Oficina Occitan en Catalonha

El programa per a la creació de l'Oficina Occitan en Catalonha (OC), va ser aprovat per l'Acord de Govern de 31 de juliol de 2007 per 3 anys, ha estat prorrogat per 2 anys més i té els objectius següents:

- Contribuir a la transversalitat de la política lingüística del Govern de la Generalitat en matèria de normalització lingüística de l'occità, a fi de garantir el desplegament adequat de la condició de llengua oficial que l'Estatut d'autonomia de Catalunya li assigna.
- Proporcionar assessorament i informació als ciutadans i ciutadanes de Catalunya, en relació amb la difusió i l'ensenyament de la llengua i la cultura occitanes.
- Facilitar assessorament i orientació a totes els administracions presents a Catalunya en matèria de normalització, difusió i foment de l'occità.
- Donar suport a les persones titulars de la Secretaria de Política Lingüística i a la Direcció de Planificació i Foment, substituïdes ambdues per la Direcció General de Política Lingüística.

El programa per a la creació de l'Oficina Occitan en Catalonha (OC) depèn de la Direcció General de Política Lingüística.

2. Els òrgans de l'Aran amb competències lingüístiques

2.1. Conselh Generau d'Aran

El Conselh Generau d'Aran és la institució principal de govern de la Vall d'Aran. El formen el Síndic, el Ple i la Comissió d'Auditors de Comptes. Constitueix l'estructura administrativa pròpia de la Vall d'Aran establerta per la Llei 16/1990, del 13 de juliol, sota el règim especial de la Vall d'Aran.

El Conselh Generau és competent en les matèries que s'inclouen en la Llei reguladora del règim especial i la resta de lleis aprovades pel Parlament i les facultats que la mateixa llei li atribueix. Les competències en matèria de llengua han estat desplegades en la Llei 35/2010, d'1 d'octubre, de l'occità, aranès a l'Aran.

La llengua occitana, denominada aranès a la Vall d'Aran, és la llengua pròpia d'aquest territori i és oficial a Catalunya, com està establert a l'Estatut d'autonomia del 2006 i, posteriorment, en la Llei 35/2010 damunt esmentada.

El Conselh Generau té plena competència per al foment i l'ensenyament de l'aranès i de la seva cultura, d'acord amb les normes de caràcter general vigents a tot Catalunya en el terreny de la política lingüística i educativa.

El Departament de Cultura e Política Lingüística és l'àrea encarregada del foment i l'ensenyament de l'aranès.

2.2. Institut d'Estudis Aranesi

L'Institut d'Estudis Aranesi és la institució d'assessorament tècnic i científic de la Val d'Aran i del Conselh Generau d'Aran.

Per promoure i fomentar l'aranès, el Conselh Generau d'Aran té la voluntat de completar el marc institucional de la Vall d'Aran, d'impulsar la seva identitat i crear d'elements de referència, d'estructures acadèmiques que puguin resoldre qüestions profundes d'assessorament científic, per tal d'esdevenir orientadores de la correcció i de l'adequació.

La creació de l'Institut d'Estudis Aranesi el 2006 va ser promoguda pel Conselh Generau d'Aran i els seus membres van ser nomenats per acord del Ple del mateix Conselh Generau. Reuneix diferents seccions, ja constituïdes anteriorment, que tenen com a finalitat l'elaboració de projectes i recerques relacionats amb la temàtica pròpia de cada secció.

Cada una de les seccions funciona autònomament per a l'acompliment del reglament de l'Institut.

Les seccions que formen part de l'Institut són:

- La Secció Lingüística, amb el reglament aprovat el 18 de desembre de 2002.
- La Secció d'Estudis Jurídics, amb el reglament aprovat el 25 de febrer de 2004.
- La Secció d'Història, amb el reglament aprovat el 29 de juny de 2005.

Actualment, la Llei 35/2010, d'1 d'octubre, de l'occità, aranès a l'Aran, estableix en l'article 4, apartats 3 i 4:

“3. L'Institut d'Estudis Aranesos ha d'ésser independent de les administracions públiques, ha d'assolir plenament el caràcter acadèmic que li correspon i ha de tenir l'autoritat lingüística per a fixar els convencionalismes d'ús de l'aranès d'acord amb la consideració de varietat lingüística del tronc occità comú. Així mateix, ha de tenir l'autoritat per a l'assessorament que, en matèria de llengua, li sigui sol·licitat.”

“4. Els usos lingüístics de totes les administracions públiques i de les entitats autònomes, les empreses i les altres entitats i institucions que en depenen, i també dels centres d'ensenyament públics i privats i dels mitjans de comunicació de titularitat pública, han de respectar els criteris que estableixi la institució a què fa referència l'apartat 3. El Conselh Generau d'Aran i la Generalitat han d'establir els sistemes de col·laboració i d'assessorament necessaris per a garantir aquests usos lingüístics.”

2.3. Conselh Assessor dera lengua

El Conselh Assessor dera lengua es va constituir el 27 de gener de 2009 com a òrgan consultiu del Conselh Generau d'Aran i, en concret, de la Sindicatura d'Aran, per assessorar el Govern

en la política lingüística i col·laborar en l'ordenament de la política de suport i promoció de l'aranès.

El Conselh Assessor dera Lengua està format per representants de la secció lingüística de l'Institut d'Estudis Aranesi, per representants del sector educatiu (instituts d'Aran, escoles i centres de recursos pedagògics) i per representants de la societat civil i mitjans de comunicació (Llengua Viva, Fundació Privada del Museu Etnològic de la Val d'Aran i periodistes del país)

III. PRESSUPOST

1. La despesa de la Generalitat de Catalunya destinada al foment de l'occità aranès

1.1. Direcció General de Política Lingüística

El pressupost que l'any 2010 la Direcció General de Política Lingüística (DGPL) va destinar al foment de l'aranès o occità va ser de 182.654,23 euros.

Aquesta xifra correspon a actuacions adreçades a difondre el coneixement de la llengua occitana. D'aquest pressupost cal destacar la transferència al Conselh Generau d'Aran per a l'impuls d'accions de foment de l'aranès i la convocatòria de subvencions per a iniciatives adreçades a promoure el coneixement i l'ús de l'occità a Catalunya.

1.2. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació

El Departament de Cultura, a través de la Direcció General de Cooperació Cultural i de la Institució de les Lletres Catalanes, ha destinat 2.209,98 euros a dues actuacions específiques per al foment de la llengua occitana: l'adquisició de llibres en occità per a les biblioteques, mitjançant el sistema d'adquisició bibliotecària (SAB) i la convocatòria d'ajuts a editorials per a la traducció a l'aranès d'obres literàries catalanes.

A més, en el pressupost del Departament de Cultura s'inclouen les diferents subvencions atorgades per mitjà de l'Institut Català de les Indústries Culturals (ICIC) per al foment d'activitats artístiques i culturals, a les qual es poden presentar tant projectes de foment de la llengua catalana com de la llengua occitana. L'import total destinat per a aquest concepte ha estat de 5.993.171,29 euros. (sense diferenciar la llengua)

Respecte del pressupost de l'ICIC per al suport a la creació, producció, promoció i difusió cultural, destaquen les subvencions atorgades al sector de la música i l'àmbit editorial. S'hi han inclòs les subvencions a projectes que fomenten l'ús del català i l'occità, tant si el fet que l'activitat es faci en llengua catalana o occitana és un requisit com si és només un criteri de valoració per atorgar la subvenció.

Secretaria de Mitjans de Comunicació

Pel que fa al pressupost de la Secretaria de Mitjans de Comunicació, destaquen les subvencions per a projectes i actuacions relacionats amb el suport als mitjans de comunicació en català i occità.

L'import global de les subvencions estructurals i de projectes concedides a mitjans de comunicació en català o aranès ha estat 19.923.309,37 euros.

Trobareu més informació d'aquests ajuts a l'apartat 2.2 d'aquest mateix capítol.

2. Les subvencions i els ajuts per al foment del coneixement i l'ús de l'occità aranès

2.1. Subvencions per a iniciatives adreçades a promoure el coneixement i l'ús de l'occità a Catalunya

L'any 2010, la Direcció General de Política Lingüística (Secretaria de Política Lingüística fins al desembre de 2010), per tal de promoure l'ús i el coneixement de l'occità a Catalunya i garantir el desplegament adequat de la condició de llengua oficial que l'Estatut atorga a l'occità aranès, ha publicat la convocatòria anual per a la concessió de subvencions per a iniciatives adreçades a promoure el coneixement i l'ús de l'occità a Catalunya (Resolució VCP/489/2010, de 25 de febrer).

Poden optar a les subvencions les entitats privades sense finalitat de lucre que tinguin la seu en l'àmbit territorial de Catalunya.

Són matèria d'aquesta línia de subvencions les iniciatives que inclouen actuacions específiques per fomentar el coneixement i l'ús de la llengua occitana a Catalunya i, preferentment, les actuacions següents:

- L'organització de cursos de llengua occitana que es poden incloure en el Marc europeu comú de referència (aprendre, ensenyar, avaluar) del Consell d'Europa. En aquest cas s'estableix un mínim de 12 inscripcions d'alumnes i cal acreditar la capacitat del professorat.
- Les actuacions que fomenten la presència de l'occità en la imatge i la comunicació de les empreses i entitats, per exemple en la retolació i la senyalització externes i internes, les ofertes de serveis (com les cartes i menús de bars o restaurants), les publicacions, la publicitat o les comunicacions orals i escrites.
- Les iniciatives que tenen com a objectiu el foment de l'ús oral i escrit de l'occità en qualsevol àmbit de la vida social i pública.
- Els treballs de traducció a l'occità d'obres de la literatura internacional de qualitat reconeguda.
- Les actuacions de difusió de la realitat occitana, com cicles de conferències, cursos intensius i extensius de divulgació, estades per a l'aprenentatge de la llengua occitana i de la seva cultura, etc.

La valoració dels projectes s'ha fet d'acord amb els criteris següents:

El grau en què fomentin l'accés al coneixement de la llengua occitana, valorat en previsions de nombre de persones.

- El grau en què promoguin o incrementin l'ús de la llengua occitana.
- L'impacte que tinguin en un ampli sector de la població o bé en un sector estratègic (comerç, hostaleria, restauració, salut i justícia).
- En el cas de les organitzacions empresarials, es valorarà el grau en què incorporin l'ús de la llengua occitana com a element i valor a impulsar en el marc de la responsabilitat social corporativa, amb actuacions concretes.
- La contribució del projecte a la renovació del llenguatge sexista i androcèntric.

A aquesta convocatòria s'hi han presentat 11 sol·licituds, de les quals no se n'han admès 3 perquè no s'adequaven a les bases de la convocatòria. Des les 8 sol·licituds admeses, 6 han rebut subvenció i 2 han estat denegades.

	Entitats	Fundacions	Total
Projectes subvencionats	3	3	6
Projectes denegats	2	0	2

La dotació màxima de les subvencions per al 2010 prevista a la convocatòria va ser de 40.000 euros i s'ha atorgat la totalitat de 40.000 euros.

Consulteu: <http://www.gencat.cat/llengua/subvencions>

En el marc d'aquesta convocatòria s'han subvencionat activitats diverses, des de la realització de cursos, fins a publicacions, traduccions i activitats de difusió.

S'han subvencionat els cursos de llengua occitana i altres activitats relacionades amb la llengua occitana organitzats pel Cercle d'Agermanament Occitano-Català (CAOC).

D'altra banda, s'ha subvencionat el projecte Catalunya i Occitània: un passat comú, un futur esperançador, realitzada per la Fundació Occitano-Catalana.

També ha rebut suport l'organització de la cursa "Aran per sa lengua" i la publicació del número 9 de *Tèrra Aranesa*, ambdós projectes de la Fundació Musèu Etnologic dera Val d'Aran.

Així mateix, l'Associació Internacional per la Difusió dels Escacs, ha estat subvencionada pel projecte Educachess en occità.

2.2. Subvencions del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació

L'any 2009, el Departament de Cultura va publicar l'Ordre CMC/78/2009, de modificació de l'Ordre CLT/437/2005, d'11 de novembre, per la qual s'aproven les bases que han de regir el programa d'ajuts a la producció editorial en català i al foment de la lectura pública en català, entre d'altres mesures, per fer extensiu aquest programa a la llengua occitana. Així l'article 1 d'aquesta Ordre de modificació "Ampliació del programa a l'occità", estableix que per ampliar el programa d'ajuts a la producció editorial en occità, es modifiquen el títol de l'Ordre, l'article 1 i les bases 1, 2.1 i 3 de l'annex 1 de l'Ordre, substituint les referències a "en català" o "en llengua catalana" per en català i occità".

Aquesta línia d'ajuts es gestiona a través de la Direcció General de Cooperació Cultural i s'organitza a través del sistema d'adquisició bibliotecària (SAB). Per a l'any 2010, d'acord amb el Decret CMC/255/2010, de 29 de gener s'ha incrementat la dotació màxima fins a un total d'1.700.000,00 euros(*). Amb relació a la llengua occitana, el SAB 2010 va adquirir un títol per a les biblioteques de la Vall d'Aran per un import de 509,98 euros.

(* Cal tenir en compte que aquesta quantitat ha estat per al total de la convocatòria, sense distingir el català de l'occità.

Institut Català d'Indústries Culturals

Així mateix, l'Institut Català d'Indústries Culturals (ICIC) ha convocat algunes línies de subvenció per al foment d'activitats artístiques i culturals, a les qual es poden presentar tant projectes de foment de la llengua catalana com de la llengua occitana, tant si el fet que l'activitat es faci en català o occità és un requisit com si és només un criteri de valoració per atorgar la subvenció.

- Convenis de col·laboració pluriennals entre l'ICIC i diversos festivals de música estratègics:

Festival de Músiques de Torroella de Montgrí
Festival Internacional de Jazz de Terrassa
Festival Barnasants
Festival Tradicionàrius

L'any 2008 l'Àrea de Música de l'ICIC establí la figura del festival estratègic. Amb aquesta figura es pretén que la força de cadascun dels festivals seleccionats sigui útil no només a l'organitzador sinó que contribueixi a la consolidació de les polítiques musicals que porta a terme l'ICIC. Per aconseguir aquesta finalitat es signaren uns convenis de col·laboració amb cadascun dels festivals seleccionats per tal que, des de la seva independència, es treballi d'acord amb la política musical del Govern.

En els convenis pluriennals signats s'inclouen diverses condicions, entre les quals n'hi ha una que estableix un percentatge mínim d'actuacions que utilitzin majoritàriament la llengua catalana o aranesa en les seves actuacions, o bé que interpretin majoritàriament composicions d'auditoria catalana en el cas d'actuacions instrumentals.

En una altra condició s'estableix un percentatge mínim en les despeses de contractació de formacions musicals que utilitzin majoritàriament la llengua catalana o aranesa en les seves actuacions, o bé que interpretin majoritàriament composicions d'auditoria catalana en el cas d'actuacions instrumentals.

Els convenis que inclouen aquestes clàusules es signaren per un període de vigència de 3 anys (2008-2010) durant els quals l'ICIC fa aportacions anuals. El total que l'ICIC aporta a aquests festivals durant els tres anys de vigència dels convenis és d'1.690.000,00 euros. L'aportació global de les anualitats 2010 d'aquests convenis és de 795.000 euros.

- Convocatòries de subvenció per a projectes de foment de la llengua catalana o occitana.

El quadre que segueix és un resum de les convocatòries de subvenció per als projectes de foment de la llengua catalana o aranesa. En aquest quadre s'hi imputa la dotació total de les diferents convocatòries.

Sector de música	
Subvencions a la programació realitzada de música en viu de caràcter professional a Catalunya	2.715.963,69 €
Per establir la quantia de la subvenció, s'estableix: <ul style="list-style-type: none"> • S'obtenen més punts per les despeses de contractació de formacions musicals que utilitzin majoritàriament la llengua catalana o occitana en les seves actuacions, o bé que interpretin majoritàriament composicions d'autoria catalana en el cas d'actuacions instrumentals, respecte del total de despeses de contractació. • S'obtenen més punts d'acord amb el nombre d'actuacions de formacions musicals que utilitzin majoritàriament la llengua catalana o occitana en les seves actuacions, o bé que interpretin majoritàriament composicions d'autoria catalana en el cas d'actuacions instrumentals, respecte del total d'actuacions contractades. • En referència a aquestes puntuacions, i en el cas de formacions musicals catalanes compostes per intèrprets que utilitzin parcialment la llengua catalana o occitana o interpretin parcialment composicions d'autoria catalana, o bé quan no tots els seus components siguin nascuts o domiciliats a Catalunya, s'aplicarà un prorrateig en el còmput de l'actuació. 	
Convenis amb festivals estratègics (pluriennal)	795.000,00 €
Sector editorial	
Subvencions a la producció editorial en llengua catalana o occitana i a l'edició de partitures d'especial interès cultural.	255.207,60 €
Subvencions a la producció editorial en català i en occità i per a l'edició de partitures de compositors/es catalans/es.	1.977.000,00 €
Subvencions per a la realització d'activitats adreçades al públic o als mitjans de comunicació per a la promoció de títols individuals o de col·leccions de llibres en català o en occità.	250.000,00 €
Multisectorial	
Ajuts, en la modalitat de subvencions, a projectes culturals	788.330,00 €
Els criteris de valoració inclouen incentius a presentar projectes que incloguin l'ús del català: <ul style="list-style-type: none"> • <u>Projectes específicament de l'àmbit de les arts escèniques que consisteixen en la</u> 	

<p>producció i/o explotació de produccions unitàries d'espectacles de teatre, circ i dansa. Un dels criteris de valoració és la utilització de la llengua original del text en el projecte proposat, o bé la seva traducció en llengua catalana o occitana.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Projectes específicament de l'àmbit discogràfic i/o de producció musical</u> que consisteixin en la producció, edició i promoció de fonogrames, independentment del seu suport, i/o de produccions musicals. Un dels criteris de valoració és la utilització de la llengua catalana o occitana. • <u>Projectes específicament de l'àmbit musical que consisteixin en la producció i programació de festivals i/o cicles.</u> Un dels criteris de valoració és la utilització de la llengua catalana o occitana (en el cas que un 17,5% del repertori del festival o cicle sigui en llengua catalana o occitana). • <u>Projectes específicament de l'àmbit editorial que consisteixin en la producció, edició, distribució, comercialització o difusió de llibres i/o de continguts editorials independentment del suport.</u> Un dels criteris de valoració és la utilització de la llengua catalana o occitana. • <u>Projectes dels àmbits de les arts visuals, de la premsa escrita, de les publicacions periòdiques, del multimèdia i projectes que no puguin ser considerats dins dels apartats anteriors.</u> Un dels criteris de valoració és la utilització de la llengua catalana o occitana. 	
---	--

Cal destacar l'atorgament de les subvencions per al projecte en occità *L'occità: gramàtica i vocabulari bàsics*, d'Aitor Carrera, de l'empresa Pagès Editors, per un import de 3.608,10€ i per al projecte en occità de l'obra de Prudenci Bertrana *Josafat*, de l'empresa Pagès Editors, per un import de 1.059,48€.

Institució de les Lletres Catalanes

L'any 2010 la Junta de Govern de la Institució de les Lletres Catalanes ha aprovat la convocatòria de concurrència pública per a la concessió de subvencions a empreses editorials per a la traducció a l'occità d'obres literàries en català corresponents a l'any 2010. Aquest acord s'ha publicat amb la Resolució CMC/1192/2010.

Sobre la base d'aquesta Resolució s'ha atorgat un ajut per un import de 1.700.00€.

Secretaria de Mitjans de Comunicació

La Secretaria de Mitjans de Comunicació, en exercici de les seves competències i per al desenvolupament de les funcions assignades, gestiona set línies de subvencions i ajuts a través de les quals es fomenta l'ús de la llengua catalana i occitana, agrupades en dos grans blocs: els ajuts estructurals i els ajuts a projectes.

Ajuts estructurals:

Emissores de ràdio en català o en aranès, de titularitat privada
Emissores de televisió en català o en aranès de titularitat privada
Publicacions informatives digitals en català o en aranès
Publicacions periòdiques en suport paper en català o en aranès.

Ajuts a projectes:

Emissores de ràdio, en català o en aranès, d'empreses privades
Emissores de televisió digital terrestre (TDT), en català o en aranès, d'empreses privades
Entitats sense ànim de lucre per a projectes en català o aranès.

L'import global de cadascuna d'aquestes línies d'ajuts, sense diferenciar els projectes en llengua catalana o en llengua occitana, es desglossa a la taula següent:

Subvencions estructurals a publicacions informatives digitals en català o en aranès	894.000,00 €
---	--------------

Subvencions estructurals a emissores de ràdio en català o en aranès	551.691,28 €
Subvencions estructurals a emissores de televisió en català o en aranès	627.088,28 €
Subvencions estructurals a publicacions periòdiques en suport paper en català o en aranès	4.067.024,72 €
Subvencions a entitats sense ànim de lucre per a projectes en català o aranès que contribueixin al foment del periodisme i de l'espai català de comunicació	827.049,28 €
Subvencions a emissores de ràdio, en català o aranès, d'empreses privades, per a projectes que fomentin i consolidin l'espai català de comunicació	1.451.836,00 €
Subvencions a emissores de televisió digital terrestre (TDT), en català o en aranès, d'empreses privades, per a projectes que fomentin i consolidin l'espai català de comunicació	1.623.608,80 €
Consell General d'Aran pel projecte de la Plataforma audiovisual en occità	100.000,00 €

2.3. Altres subvencions

La Direcció General d'Affers Religiosos ha publicat una convocatòria per al foment de l'edició d'obres de temàtica relacionada amb les religions.

Convocatòria pública de foment de l'edició d'obres de temàtica relacionada amb les religions i/o la laïcitat, escrites en català o bé plurilingües que compreguin la llengua catalana (Resolució VCP/820/2010, de 16 de març), amb una inversió global de 120.000,00 euros i un total de 28 títols subvencionats. S'ha invertit en les publicacions específicament lingüístiques següents: - Ajut a l'obra "Nau Testament" en llengua occitana de l'Arxiprestat d'Aran del Bisbat d'Urgell (4.000 €)	4.000,00 €
---	------------

IV. EL FOMENT I LA DIFUSIÓ DE L'ARANÈS

1. Direcció General de Política Lingüística

Llei de l'aranès

L'any 2009 el Govern va elaborar i aprovar el Projecte de Llei de l'aranès, que és el primer projecte de llei sobre la llengua occitana que ha estat aprovat per un govern. (Vegeu l'apartat 1.2 de l'Informe.)

Enguany, l'aprovació de la Llei ha anat seguida de la presentació institucional del text a diferents ciutats europees. Així, el text ha estat presentat a Lleida, a la seu de l'IEC de Barcelona, a París, a Tolosa, a Vielha, a Narbona, entre d'altres poblacions. Aquest fet fa palès l'abast europeu d'aquest text legislatiu.

També, s'ha treballat en la definició de la llengua occitana general i en la promoció de l'encaix amb la varietat aranesa. En aquesta línia, la Direcció General de Política Lingüística ha fet seva la Resolució per la gestió de la norma de l'occitan, aprovada pel Grup de Lingüística Occitana. La proposta es fa en la perspectiva de la unitat de la llengua occitana i amb un gran respecte per la varietat aranesa i per les altres varietats de la llengua occitana. La Resolució preveu que en el cas d'existència de l'autoritat lingüística de la llengua occitana les decisions s'adaptaran al que l'autoritat decideixi. Es considera l'Institut d'Estudis Aranesi com l'autoritat per a la varietat aranesa i es reconeixen els precedents normatius d'Alibèrt i del Conselh de la Lengua Occitana.

Grup de Lingüística Occitana

S'ha consolidat el Grup de Lingüística Occitana, creat per donar suport a la Direcció General de Política Lingüística en aplicació del mandat estatutari segons el qual la llengua occitana és oficial a Catalunya, i format per representants de tota l'àrea lingüística de l'occità, per elaborar propostes i resoldre qüestions de contingut lingüístic.

El Grup de Lingüística Occitana és l'òrgan assessor de la Direcció General pel que fa al tipus de norma que ha d'utilitzar la Generalitat en el desenvolupament de l'oficialitat. L'aportació més important d'aquest any ha estat el Vocabulari de terminologia jurídica, la llista dels 10 llibres bàsics per a catalans per aprendre occità, els 10 diccionaris bàsics d'occità per a catalans, i els 10 llibres bàsics per aprendre l'aranès per als catalans.

Premi Robèrt Lafont

L'Ordre VCP/454/2010, de 10 de setembre, de modificació de l'Ordre VCP/460/2008, de 28 d'octubre, ha instituit el premi Robèrt Lafont, inserit en els premis Pompeu Fabra, per reconèixer i premiar persones o entitats que s'hagin distingit per la defensa, projecció i promoció de la llengua occitana en qualsevol punt del seu domini lingüístic. El premi Robèrt Lafont es materialitza en el lliurament d'un bust de Robèrt Lafont i no té dotació econòmica. El poeta i lingüista Pèire Bèc n'ha estat el guardonat de l'edició 2010.

Edició d'opuscles

S'han editat els opuscles *Aran, entre Catalunya i Occitània* i *Vocabulari bàsic català-occità*. L'edició és la continuació de la col·lecció dels opuscles editats l'any 2008 i 2009 de *Occitània i l'occità*, *Literatura occitana* i *Elements bàsics de la llengua occitana*, que tenen com a finalitat l'explicació a Catalunya i als catalans de les característiques més destacades d'aquesta llengua. L'obra compta amb l'aprovació del GLO.

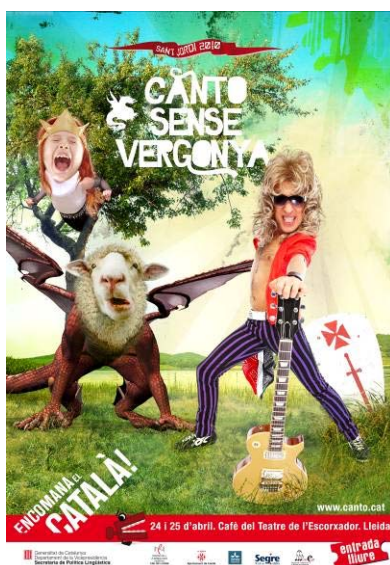
Col·laboració amb el Cercle d'Agermanament Occitano-Català (CAOC)

S'ha donat suport al Cercle d'Agermanament Occitano-Català en el desenvolupament dels cursos d'occità per a adults. També s'ha donat suport al Cercle d'Agermanament Occitano-Català en l'organització de la Dictada Occitana, que consisteix en un dictat d'occità que se celebra des de fa tretze edicions i que es realitza simultàniament a més de 40 poblacions occitanes el darrer dissabte de gener.

Consulteu: <http://www.caoc.cat>

«Canto sense vergonya» 2010

El 24 i 25 d'abril, en el marc dels actes celebrats amb motiu de la diada de Sant Jordi i amb l'objectiu de fomentar l'ús del català i l'occità en la música feta per joves, va tenir lloc a Lleida la sisena edició del concert «Canto sense vergonya», organitzat per la Secretaria de Política Lingüística, el Centre de Normalització Lingüística de Lleida i l'Ajuntament de Lleida. Hi han col·laborat Lleida Televisió, Segre Ràdio i l'Associació Professional de Músics de Catalunya.

Aquest concert va néixer l'any 2005 en el marc de la campanya «Dóna corda al català» i s'ha mantingut amb una identitat pròpia ben diferenciada. El concert no té caràcter competitiu, tothom hi actua de forma desinteressada i pretén servir de plataforma per començar a actuar en públic o per promocionar-se. Els destinataris són grups que fan música en català o en occità, amb independència de l'estil musical i del nivell artístic. La sisena edició del concert «Canto sense vergonya» va reunir 120 músics, agrupats en 13 formacions, per interpretar temes en català i en occità.

Aquesta edició va comptar amb el suport de 6 programes, emesos per Lleida Televisió i Segre Ràdio, que, sota el format de classe magistral (*master class*) impartida per un músic conegut, van servir per presentar els grups participants i per promoure la comunicació i l'intercanvi d'experiències entre ells. Els artistes catalans que van participar en els programes van ser: Jofre Bardagí, Joan Reig (Pets), Quico Pi de la Serra, Salva Racero (Lax'n'Busto), Quim Vila i Ruben Sierra (La Pegatina). Aquesta programació televisiva es va completar amb un programa de dues hores amb el millor del concert.

El concert, íntegre i en temps real, també es va poder seguir a través d'Internet.

Relacions amb institucions de l'àmbit occità

S'han mantingut relacions de col·laboració amb els principals consells regionals de l'àmbit lingüístic occità. En aquest sentit, s'ha participat en actes conjunts, presentacions de materials i trobades occitanistes. Pel que fa al Conselh Generau d'Aran, s'ha fet el seguiment de l'Acord marc de col·laboració amb la finalitat d'impulsar l'aranès, nom que rep a l'Aran la varietat

autòctona de la llengua occitana. Es pretén promoure conjuntament polítiques de foment, del coneixement i l'ús de la varietat aranesa de la llengua occitana.

També s'ha mantingut una col·laboració entre els Serveis Lingüístics de la província de Trento i la DGPL, en matèria de promoció i protecció de llengües territorials de minories. Igualment, s'ha impulsat un intercanvi entre occitans de la Val d'Aran i ladins de la Val de Fascia, que ha permès contrastar recursos i accions alternatives que es poden realitzar en la promoció de les llengües tot comparant el que es fa en un indret o altre.

Subvencions per a la promoció del coneixement i l'ús de l'occità a Catalunya

Direcció General de Política Lingüística

S'ha realitzat la segona convocatòria de subvencions per a iniciatives adreçades a promoure el coneixement i l'ús de l'occità a Catalunya. Les bases figuren en l'Ordre VCP/82/2009, de 23 de febrer, per la qual s'aproven les bases reguladores per a la concessió de subvencions per a iniciatives adreçades a promoure el coneixement i l'ús de l'occità a Catalunya (DOGC núm. 5335, de 10 de març) i la Resolució VCP/489/2010, de 25 de febrer, n'és la convocatòria. Això ha permès subvencionar activitats diverses, des de la realització de cursos, fins a publicacions, traduccions i activitats de difusió.

Per subvenció directa també s'ha donat una ajuda a una Calandreta (Bertren) i a l'Escola Occitana d'Estiu (EOE). (Vegeu l'apartat 2.1 del capítol III.)

Consulteu: <http://www.gencat.cat/llengua/subvencions>

Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació

El Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació a través dels seus organismes ha convocat diverses línies d'ajuts per al foment de l'ús de la llengua catalana i occitana. Trobareu informació detallada al capítol III, apartat 2.2 d'aquest Informe.

2. Consell General d'Aran

El programa Voluntariat per la llengua

Amb l'assessorament de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, el Consell General d'Aran ha posat en marxa a la Vall d'Aran el programa Voluntariat per Aranès, de característiques similars al programa Voluntariat per la llengua dut a terme per al català. La primera edició del programa Voluntariat per Aranès es va presentar el 23 d'abril de 2008 i hi van participar 17 parelles lingüístiques. La tercera edició del programa Voluntariat per la llengua ha comptat amb la participació de 8 parelles lingüístiques.

El programa Voluntariat per Aranès té com a objectiu facilitar a les persones que tenen coneixements bàsics d'aranès i es volen llançar a parlar-lo que puguin practicar-lo amb persones que parlen aranès habitualment.

El programa està pensat no només per cobrir les necessitats dels aprenents dels cursos d'aranès que necessiten més seguretat i oportunitats per parlar aranès, sinó també per a persones que coneixen bé l'aranès i no s'atreveixen a parlar-lo, i a la vegada incidir en els hàbits lingüístics dels mateixos aranesoparlants que han de fer de l'aranès la "llengua d'acollida".

Es demana destinar un mínim de 10 hores a la conversa: 1 hora a la setmana, repartides en 10 setmanes. A partir de les inscripcions es formen les parelles lingüístiques, tenint en compte els horaris disponibles i les afinitats. La participació és desinteressada. Després de les 10 hores de trobades es passa als participants un formulari de satisfacció per conèixer la valoració i els suggeriments que fan.

S'ha facilitat material de suport a les parelles lingüístiques (*Istòries d'Aran* i *A un arramat d'ans*).

Programa de ràdio en aranès

S'ha organitzat un programa radiofònic *Meddia Aranés* de divulgació de l'experiència del Voluntariat. El programa *Meddia Aranés* de Catalunya Ràdio a la Vall d'Aran va començar a emetre el març de 1988 a través de Radio Aran.

En el mateix programa de Catalunya Informació s'emet, des de l'octubre del 2009, un apartat divulgatiu de la normativa ortogràfica de l'aranès, del lèxic, dels proverbis, dels barbarismes i de la sintaxi.

Cursos d'aranès

D'altra banda, el Consell General d'Aran ha organitzat cursos d'occità aranès per a persones adultes a la Vall d'Aran; dos grups de nivell A1, dos grups de nivell A2, un grup de nivell B1 i un grup de nivell B2 amb un total de 98 alumnes. A Barcelona s'han organitzat: un grup de nivell A1, un grup de nivell A2, un grup de nivell B1 i un grup de nivell B2, amb un total de 69 alumnes. A Tarragona s'ha organitzat un grup de nivell A2, amb 22 alumnes. A Lleida, un grup de nivell A1, amb 19 alumnes, i a Esterri un grup de nivell A1 amb 20 alumnes.

El total d'inscrits ha estat de 228 alumnes al curs 2010-2011.

La denominació dels cursos correspon a l'establerta per la Comunitat Europea, de manera que l'equivalència entre les denominacions anteriors i les actuals és la següent:

Nivell A és ara A1

Nivell A1 és ara A2

Nivell B és ara B1

Nivell C és ara B2

Servei d'informació, correcció, traducció i assessorament lingüístic

Durant el 2010 s'han corregit, traduït i revisat uns 200 textos, s'han atès consultes per correu electrònic i telèfon. Destaca el nombre de consultes sobre aprendre aranès en línia, cursos presencials, consultes sobre l'etiquetatge, sol·licituds de materials, etc.

Publicacions

- S'ha revisat i actualitzat el Catàleg de publicacions en aranès www.cultura.conselharan.org
- Publicació del cinquè conte de la col·lecció Eth Cargòlh de Pepita Caubet, de l'autora Cristina Enseñat Beso amb il·lustracions de Carme Tamarit: *Era garia Marieta e era esquiroleta Ramoneta, Eth saumet Pepet e eth Shivau Pau, Eth gosset Jaimet e era gata Marissa*.

- *Auca de Sant Jòrdi* amb textos de les persones del Departament i il·lustracions d'Igor Losada.
- *Moria, èm perduts!* de Tòni Escala, primer llibre de la col·lecció Joena del Departament de Cultura del Conselh Generau d'Aran.
- Presentació de la novel·la *Era plaça deth Diamant* traduïda per Manuela Ané, dins de la Col·lecció Garona Classics, editada per Pagès Editors amb la col·laboració de la Institució de les Lletres Catalanes.

3. Foment del cinema en occità

Premis Llanterna Digital

Amb l'objectiu de contribuir al foment de l'ús del català i de l'occità, i a la promoció de la creació audiovisual en aquestes llengües per mitjà de curtsmetratges, el 2010 s'ha convocat la quarta edició dels Premis Llanterna Digital que organitza la Coordinadora de Serveis Lingüístics de Lleida, promoguda per la Direcció General de Política Lingüística.

S'estableixen tres categories: centres educatius, categoria universitària i categoria oberta. S'hi poden presentar obres d'autoria individual o de grup. Les obres han de ser originals i inèdites.

Les obres guanyadores han estat:

- Categoria de centres d'educació primària i secundària: *Cançó a Mahalta*, de l'IES La Bisbal, de la Bisbal d'Empordà..
- Categoria de membres de la comunitat universitària: *Com dos rius paral·lels* d'Alice Tapiol, Dani Martínez i Ruth Casteys.
- Categoria oberta: *Sal i pebre* de Dídac Meya (obres de fins a 60 segons) i *Mal de llengua*, de Natàlia Lloreta (obres de fins a tres minuts).
- Premi atorgat per votació popular: *Ella mai ho faria* de Carles Gené..

Els premis s'adrecen a les comunitats lingüístiques catalana i occitana d'arreu del món, ja que s'utilitza Internet com a principal mitjà de promoció i de comunicació. A més, hi ha un premi extraordinari que s'atorga per votació popular a través de la xarxa.

Els premis estan dotats cadascun amb 700 euros en metàl·lic, llevat del cas dels centres educatius, que reben una videocàmera digital o un lot de productes audiovisuals de valor equivalent, per al centre, a més d'un lot d'obsequis per a cada membre de l'equip autor de l'obra.

L'acte de lliurament dels Premis Llanterna Digital va tenir lloc a Lleida el dia 2 de juny de 2010.

Consulta al web dels premis www.llanternadigital.cat

Vegeu-ne més informació al capítol IV.8.2.7 de l'Informe de política lingüística català.

En el marc dels Premis Llanterna Digital es va organitzar la 3a. Mostra de Cinemà Occitan Llanterna Digital, fruit de l'ampliació de les col·laboracions amb entitats culturals occitanes de diferents indrets d'aquest domini lingüístic. (Vegeu el capítol dedicat al foment de la llengua occitana.)

3a. Mòstra de Cinèma Occitan Llanterna Digital

Sorgida en el marc dels Premis Llanterna Digital, l'any 2008, la Mòstra de Cinèma Occitan Llanterna Digital arriba a la tercera edició, amb l'objectiu de difondre la realitat cultural i la diversitat lingüística occitanes, mitjançant els productes audiovisuals en aquesta llengua, així com de contribuir a la difusió de les obres de creadors i creadores occitans, tot sovint absents dels circuits comercials d'exhibició cinematogràfica.

La Mòstra de Cinèma Occitan Llanterna Digital 2010 ha estat present, en l'edició d'enguany, en vuit localitats catalanes i occitanes: Lleida, Barcelona, Tàrrrega, la Seu d'Urgell, Vielha, Tolosa, Besièrs i Oстана. El certamen ha continuat estenent, així, el seu àmbit de difusió, atès que el 2008, any de la primera edició, es va organitzar únicament a Lleida i el 2009 va arribar a Vielha i Barcelona. Això ha estat possible gràcies a la col·laboració de 21 entitats públiques i privades, tant de Catalunya com d'Occitània, que donen suport a aquesta iniciativa de la Coordinadora de Serveis Lingüístics de Lleida, promoguda per la Direcció General de Política Lingüística.

En aquesta edició s'han projectat 9 títols entre llargmetratges i curtmetratges, que apleguen gèneres que van de la ficció al documental, tot passant del drama a la comèdia. Entre els títols programats també s'han inclòs diverses obres presentades als Premis Llanterna Digital, rodades en occità, per tal de fer més visible la feina d'aquests joves creadors.

Pel que fa a la diversitat lingüística, les obres programades inclouen diferents variants de la llengua occitana.

La sessió inaugural va tenir lloc el dia 8 de juny a Lleida i hi va participar el realitzador occità Amic Bedel, que va comentar el panorama de la creació audiovisual en aquesta llengua.

Consulteu: www.llanternadigital.cat/mostra.pdf

V. EINES I RECURSOS PER A LA COMUNICACIÓ

1. Eines i tecnologies de la llengua

1.1. Traductor automàtic: català-occità (aranès)-català i castellà-occità (aranès)-castellà

El novembre del 2008 el servei de traducció automàtica de la Generalitat de Catalunya va incorporar els parells de llengües català-occità-català i castellà-occità-castellà, amb les mateixes prestacions que hi havia per als altres parells de llengües. El sistema permet distingir l'occità general de la varietat aranesa. Així, a l'hora de fer una traducció es pot triar entre les direccions de traducció següents: català-occità, occità-català, català-occità aranès, occità aranès-català, castellà-occità, occità-castellà, castellà-occità aranès i occità aranès-castellà.

El traductor, fruit d'un acord entre el Consell General de l'Aran i la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, ha estat elaborat per una comissió lingüística formada per dos representants de cada varietat dialectal de l'occità, comptant amb el suport de la Universitat d'Alacant i d'una empresa especialitzada, que n'ha fet la versió definitiva. Disposa de 15.000 paraules i permet traduir textos en línia <http://www.gencat.cat/traductor>

Durant el 2010 s'han traduït 865.451.449 paraules; en aquest temps hi ha hagut 543.371 peticions de servei.

Direccions de traducció	Nombre de paraules traduïdes
català > occità	228.175.961
occità > català	1.080.304
català > aranès	618.790.102
aranès > català	224.561
castellà > occità	753.635
occità > castellà	1.547.238
castellà > aranès	219.840
aranès > castellà	14.677.808
TOTAL	865.451.449

S'han realitzat les gestions necessàries per al manteniment del traductor automàtic. També s'ha potenciat la realització de la sistematització dels acords lingüístics que van servir per a la presa de decisions de les incorporacions en el traductor. Aquesta sistematització ha servit de referència a les decisions lingüístiques posteriors.

VI. NOVES DADES SOBRE L'ÚS I EL CONEIXEMENT DE L'OCCITÀ ARANÈS

En aquest capítol es presenten els principals resultats, pel que fa a l'occità aranès, de l'estudi Enquesta d'usos lingüístics de la població 2008, realitzada conjuntament per la Secretaria de Política Lingüística i l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Les dades provenen de l'explotació de l'Enquesta esmentada, que han dut a terme un grup d'experts coordinats per la Direcció General de Política Lingüística.

L'objectiu de l'anàlisi de les dades de l'EULP08 és plantejar i respondre les principals preguntes que es fan les institucions i la societat en matèria de planificació lingüística sobre la població adulta. La recerca és un treball de sociolingüística aplicada realitzat per un equip de treball interdisciplinari que integra diversos enfocaments i disciplines (sociologia, sociolingüística i planificació lingüística). Ateses les necessitats actuals en matèria de planificació lingüística s'ha plantejat una anàlisi que doni compte d'un enfocament global de la situació lingüística a Catalunya i de la seva evolució, però també que permeti orientar d'una manera pràctica les polítiques lingüístiques i que contribueixi a la planificació d'actuacions més eficaces.

1.1 Llengua inicial, d'identificació i habitual a la Vall d'Aran

La *llengua inicial* és la primera llengua que una persona ha parlat de petita. Per *llengua d'identificació* s'entén la que una persona considera la seva llengua. Finalment, la *llengua habitual* fa referència a la llengua que es parla més sovint.

A la Vall d'Aran, el castellà és la llengua més habitual (38%), seguida de l'occità aranès (23%), el català (16%) i altres llengües (13%). Hi ha un 9% de la població que combina diverses llengües de manera habitual. Quant a la llengua d'identificació, per a un 36% de la població és el castellà, per a un 27% l'occità aranès i per a un 14 % ho és el català. Si atenem a la llengua inicial, el castellà ho és del 34% de la població, l'occità aranès ho és del 22% dels habitants i el percentatge corresponent al català és del 14%; un 14% afirma també haver tingut alguna altra llengua com a llengua inicial.

Població segons la llengua inicial, d'identificació i habitual. Vall d'Aran 2008
Llengües més freqüents

	Llengua inicial		Llengua identificació		Llengua habitual	
	Població	%	Població	%	Població	%
Aranès	1,9	22,4	2,3	27,1	2,0	23,4
Català	1,2	14,6	1,3	15,0	1,3	16,0
Castellà	3,1	37,3	3,0	36,0	3,2	38,0
Gallec	0,5	5,6	---	---	---	---
Altres llengües	1,2	14,5	1,2	14,5	1,0	11,8
Altres combinacions de llengües	---	---	---	---	0,8	9,1
No consta	---	---	---	---	---	---
Total	8,4	100,0	8,4	100,0	8,4	100,0

Milers de persones

1.2 Usos lingüístics i àmbits d'ús a la Vall d'Aran. Usos lingüístics amb membres de la família.

Atesos aquests paràmetres el castellà continua essent la llengua més usada, mentre que l'occità aranès ocupa la segona posició i, el català, la tercera.

Així s'esdevé entre els membres de la llar, entenent com a tal la formada per 2 membres i més (només en castellà 39%, només en occità aranès 16% i només en català 10%). Semblantment amb les amistats (només en castellà 29%, només en occità aranès 11% i només en català 5%). En els àmbits corresponents a les entitats financeres i el personal mèdic trobem, en canvi, que el català desplaça de la segona posició l'occità aranès com a llengua més usada (només en castellà 51%, només en català 15% i només en occità aranès 10%).

Població segons els usos lingüístics i els àmbits d'ús. Vall d'Aran 2008 Total

	Només en aranès	Només en català	Només en castellà	Català i aranès	Castellà i aranès	En català i castellà	Català, castellà i aranès	Només en altres llengües	Altres combinacions de llengües	No consta
Membres de la llar (1)	16,0	10,3	39,6	5,8	---	---	---	12,9	---	---
Amistats	11,3	5,5	29,7	---	5,1	10,8	14,8	---	12,7	---
Veïns	18,2	---	42,2	4,5	6,5	8,3	5,7	---	---	---
Companys d'estudi (2)	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Companys de feina (3)	7,3	---	46,9	---	---	16,0	---	---	---	---
Petit comerç	14,0	8,5	47,3	---	---	11,2	9,1	---	---	---
Gran comerç	---	7,8	65,0	---	---	13,7	4,5	---	---	---
Entitats financeres	13,7	16,4	46,5	6,2	---	6,3	4,9	---	---	---
Personal mèdic	6,3	13,9	55,7	---	---	13,1	5,4	---	---	---
Escriure notes personals	8,3	9,6	49,3	---	---	4,7	---	8,4	---	12,7

(1) Població que viu en llars de dos membres i més

(2) Població que està cursant estudis

(3) Població ocupada

--- dades no significatives per al càlcul

Els usos lingüístics amb els membres de la família confirmen, al seu torn, la preeminència del castellà i l'occità aranès damunt del català. Així, amb els pares s'hi relacionen només en castellà el 35%, només en occità aranès el 21% i, només en català, el 16%. Igualment s'esdevé amb els usos lingüístics amb els fills (només en castellà 40%, només en occità aranès 22% i, només en català, 15%).

Població segons els usos lingüístics amb membres de la família. Vall d'Aran 2008
Total

	Només en aranès	Només en català	Només en castellà	Català i aranès	Castellà i aranès	En català i castellà	Català, castellà i aranès	Només en altres llengües	Altres combinacions de llengües	No en té	No consta
Mare	21,8	16,3	36,8	---	---	---	---	19,8	---	---	---
Pare	21,8	16,5	34,1	---	---	---	---	19,2	---	---	---
Avis materns (1)	17,5	15,9	29,6	---	---	---	---	21,0	---	---	9,6
Avis paterns (2)	19,7	13,2	30,6	---	---	---	---	19,5	---	---	12,0
Fills (3)	22,3	15,8	40,0	---	---	---	---	---	---	---	---

(1) Població que ha conegut els seus avis materns

(2) Població que ha conegut els seus avis paterns

(3) Població que té fills o n'ha tingut

--- dades no significatives per al càlcul

1.3. Coneixement de l'occità aranès a la Vall d'Aran. Oficialitat.

De les dades obtingudes resulta que un 78% de la població entén l'occità aranès, un 56% està capacitat per parlar-lo, un 59% el pot llegir i un 34% el sap escriure. D'entre els nascuts a Catalunya l'entenen un 98%, el poden parlar un 87%, el saben llegir un 85% i, finalment, hi poden escriure un 51%. Pel que fa al coneixement de la seva condició de llengua oficial a Catalunya, n'està al corrent un 84% de la població.

Població segons el coneixement de l'aranès. Catalunya. 2008
Sexe, grups d'edat i lloc de naixement

	Població	%	Població	%
Sexe				
Homes	80,5	57,1	61,0	35,4
Dones	75,7	56,5	57,6	34,2
Grups d'edat				
De 15 a 29 anys	76,6	62,2	64,5	57,7
De 30 a 44 anys	65,9	43,5	48,3	28,4
De 45 a 64 anys	88,8	60,7	68,7	29,1
De 65 anys i més	90,8	72,2	58,0	---
Lloc de naixement				
Catalunya	98,1	87,3	85,9	51,4
Resta d'Espanya	79,2	34,6	43,5	---
Estranger	38,7	---	---	---
Total	78,2	56,8	59,4	34,8